

ПОЧАТКОВА ОСВІТА У СФЕРІ АКОРДЕОННО-БАЯННОГО МИСТЕЦТВА БУКОВИНИ: ІСТОРІЯ ТА ПЕРСПЕКТИВИ

Микитюк Олег Михайлович,

аспірант кафедри образотворчого мистецтва, музикознавства та культурології
Сумського державного педагогічного університету імені А. С. Макаренка,
старший викладач кафедри баяна та акордеона
Національної музичної академії України імені П. І. Чайковського
ORCID ID: 0000-0002-9546-4849

У статті аналізується процес становлення та розвитку початкової освіти акордеонно-баянного мистецтва Буковини. Розглядаються історичні аспекти виникнення музичних шкіл у регіоні, зокрема в містах Чернівці, Вижниця, Кельменці, Storozhynets, Хотин, Новодністровськ, Заставна, Сокиряни, Новоселиця, Берегомет, Путила й інших. Спеціальний акцент робиться на випускниках цих шкіл, які прославилися на міжнародних конкурсах і залишили помітний слід у сучасному музичному світі, що свідчить про високий рівень професіоналізму та мистецького потенціалу буковинських музичних освітніх установ. Висвітлюється внесок педагогів у розвиток акордеонно-баянної музичної освіти не лише для краю, а й для української культури загалом.

Особлива увага приділяється впровадженню класу гри на акордеоні та баяні в Дитячій музичній школі № 1 у місті Чернівці наприкінці 40-х років ХХ століття, що стало основою для розвитку подібних напрямів в інших населених пунктах регіону.

Аналізуються умови, що стимулювали виникнення мережі музичних шкіл у різних районах Чернівецької області, зокрема відкриття класів гри на акордеоні та баяні в цих закладах. Для зручності аналіз базується на адміністративних районах області, які функціонували до 2020 року.

Обговорюється значення акордеонно-баянного мистецтва як складової частини національної музичної спадщини та його взаємодія з іншими музичними жанрами.

Детально розглядаються основні досягнення та проблеми, з якими стикається ця галузь мистецтва в сучасному світі. Також намічаються перспективи подальших досліджень у цьому напрямі, зокрема необхідність більшої уваги до розвитку програм і методик навчання акордеонно-баянного мистецтва, сприяння талановитим молодим музикантам і створення умов для їхнього творчого зростання та професійного самовираження.

Ключові слова: акордеон, баян, початкова музична освіта, Буковина, педагоги, музичні школи, акордеонно-баянне мистецтво Буковини.

Mykytiuk Oleh. Primary education in accordion and bayan art in Bukovina: history and perspectives

This article delves into the process of forming and developing primary education related to accordion and bayan art in the region of Bukovina. We explore the historical aspects of music schools that emerged in cities such as Chernivtsi, Vyzhnytsia, Kelmetsi, Storozhynets, Khotyn, Novodnistrovsk, Zastavna, Sokyriany, Novoselytsia, Berehomet, Putyla, and others. Special attention is given to the graduates of these schools who have gained recognition in international competitions, leaving a significant impact on the modern music world. Their achievements showcase the high level of professionalism and artistic potential fostered by Bukovina's music education institutions. The contribution of educators to the development of accordion-bayan music education is highlighted, not only for the region but also for Ukrainian culture as a whole.

Particular attention is given to the introduction of accordion and bayan classes at Children's Music School № 1 in Chernivtsi in the late 1940s, which laid the foundation for the development of similar directions in other settlements of the region.

The conditions that stimulated the emergence of a network of music schools in various districts of Chernivtsi Region were analyzed, particularly regarding the opening of accordion and bayan classes in these institutions. For convenience, the analysis is based on the administrative districts of the region that were in place until 2020.

The significance of accordion and bayan art as components of the national musical heritage, along with their interaction with other musical genres, is discussed. The main achievements and challenges faced by this branch of art in the modern world are highlighted. Additionally, prospects for further research in this direction are outlined, emphasizing the need for greater attention to the development of programs and teaching methods in accordion and bayan art. Support for talented young musicians and the creation of conditions for their creative growth and professional self-expression are also important considerations.

Key words: accordion, bayan, elementary music education, Bukovina, educators, music schools, accordion-bayan art of Bukovina.

Вступ. Акордеонно-баянне мистецтво завжди посідало важливе місце в культурному житті Буковини, відтворюючи унікальну атмосферу та духовність цього регіону через музику. У статті ми звертаємося до історичного шляху розвитку освітнього процесу акордеонно-баянного мистецтва на Буковині з огляду на його формування, ключові фігури педагогів і випускників музичних шкіл, а також сучасний стан і перспективи цієї галузі мистецтва

в регіоні. У розгляді внеску видатних особистостей і шкіл у розвиток цього мистецтва ми ставимо за мету дослідити його динаміку, традиції та вплив на культурне середовище Буковини. Ретроспектива й аналіз історичних досліджень у цьому контексті допоможуть розкрити багатогранність і важливість акордеонно-баянного мистецтва для культурного розвитку регіону та його внесок у загальнодержавний культурний контекст України.

Матеріали та методи. У зв'язку зі значним розвитком акордеонно-баянного мистецтва на Буковині та вагомим внеском музичних шкіл у формування музичної культури регіону постає необхідність детального аналізу й обґрунтування впливу цих освітніх закладів на культурне та мистецьке середовище. У рамках даної постановки проблеми важливо розглянути роль акордеонно-баянної освіти в розвитку талантів, збереженні та популяризації музичної спадщини, а також вплив на міжнародному рівні та перспективи подальшого розвитку цієї галузі мистецтва в контексті сучасних викликів і тенденцій.

Зважаючи на історичний шлях розвитку акордеонно-баянного мистецтва на Буковині, важливо звернути увагу на збереження та передачу традицій цієї галузі мистецтва. Також потрібно врахувати соціокультурний контекст, у якому функціонують музичні школи, а саме вплив сучасних тенденцій, інноваційних підходів і викликів на формування музичної естетики та менталітету молодого покоління.

Метою статті є дослідження історичного шляху формування та розвитку акордеонно-баянного мистецтва Буковини в початкових закладах музичної освіти, вивчення внеску видатних педагогів і випускників музичних шкіл у цей процес, а також аналіз сучасного стану та перспектив розвитку цієї галузі мистецтва в регіоні.

У статті застосовуються такі методи дослідження:

- аналіз літературних джерел: використання наукових статей, книг, інтернет-ресурсів та інших джерел для збирання інформації про історію становлення та розвитку початкової освіти акордеонно-баянного мистецтва на Буковині;

- документальний аналіз: вивчення офіційних документів, звітів, статистичних даних та інших матеріалів, які стосуються розвитку музичної освіти й освітніх закладів у регіоні;

- інтерв'ювання: проведення опитувань серед викладачів, учнів, випускників музичних шкіл і фахівців у галузі мистецтва для отримання їхніх думок, досвіду й оцінки розвитку акордеонно-баянного мистецтва в Буковині.

У процесі проведення аналізу проблематики початкової освіти у сфері акордеонно-баянного мистецтва Буковини звертаємо увагу на праці авторів, які досліджують музичну освіту в цьому регіоні, зокрема: А. Кушніренка, О. Залуцького, Я. Вишпінської [5], К. Саїнчука [7].

Результати. Освітній процес акордеонно-баянної традиції Буковини має широкий загальноукраїнський контекст, водночас виявляє особливі риси, властиві саме цьому регіону. Події та процеси формування музичної освіти на Буковині тісно пов'язані з історією цього краю. Заснування музичних шкіл в Чернівцях та інших містах регіону стало важливим етапом у розвитку мистецької освіти. Ці навчальні заклади виступали не лише як центри навчання, а й як майданчики культурного обміну, сприяючи розвитку музичного мистецтва й активній участі музикантів у концертному житті регіону.

Під час окупації Буковини різними імперіями та королівствами культурно-мистецьке життя краю отримало істотний імпульс. Буковина стала відомою як один з осередків європейської культури, а вплив музичної освіти поширювався за межі регіону, сприяв взаємному обміну музичним досвідом і традиціями [3; 6]. Цей факт позначився на розмаїтті репертуару в педагогічній практиці, відкрив шлях для пошуку та створення нових музичних форм, заснованих на мелосі тих народів, що проживали на території Буковини. У виконанні учнів музичних шкіл із різних районів області часто можна почути карпатські та гуцульські мотиви на південному заході, румунські мелодії на півдні й у центрі, західноукраїнський фольклор на півночі, а на сході краю відчувається вплив музичної традиції Північної Молдови.

Попри важке економічно-політичне становище в 1940 р. після приєднання Північної Буковини та Північної Бессарабії до складу УРСР, з'явилася необхідність створення освітньої інфраструктури для музично-естетичного виховання молоді. Ця новоутворена область тільки починала інтегруватися в систему освіти та науки. З одного боку, Буковина мала європейські культурні традиції та розвинені методики організації музично-виховної діяльності. З іншого боку, приїзд висококваліфікованих фахівців, які здобули освіту в найкращих навчальних закладах України та мали великий досвід у педагогічній роботі, що відкривало нові перспективи й ідеї у сфері музичної освіти. Відкриття в Чернівцях дитячої музичної школи стало вагомим доповненням до наявних культурних центрів, як-от філармонія, музичне училище та державний український драматичний театр. «Ця подія виявилась справжнім святом для юних буковинців, їхніх батьків, усіх краян. Та мирне життя тривало недовго. У 1941 р., після нападу фашистської Німеччини на Радянський Союз, музична школа припиняє свою роботу. Тільки в серпні 1944 р., після звільнення Буковини від німецько-фашистських загарбників, тут відновилися заняття» [7, с. 156]. Цей факт мав вплив на культурно-мистецьке життя регіону, адже особливо важливим стало надання музичної освіти молодому поколінню, яке переживало складне психологічне та фінансове становище після закінчення Другої світової війни.

Одним із перших викладачів по класу баяна в навчальному закладі була М. Мягка. Її значний внесок полягає в організації навчального процесу багатьох музичних шкіл області, адже вона безпосередньо брала участь у їх відкритті. Досвід першої музичної школи став прикладом для розвитку подальшого музично-освітнього процесу в регіоні, де починаючи з 1954 р. було відкрито майже 40 таких навчальних закладів.

Для підвищення кваліфікації викладачів відбувалися творчі зустрічі з фахівцями музичної освіти та методичні семінари. Були налагоджені партнерські зв'язки з іншими навчальними установами, від шкіл до консерваторій. Регулярні відрядження викладачів до провідних музичних центрів допомагали збагачувати досвід і вдосконалювати навчальний процес. Запрошення провідних фахівців на методичні семінари сприяло

обміну досвідом і вдосконаленню методик викладання. Ці заходи сприяли підвищенню кваліфікації викладачів і слугували прикладом для інших навчальних закладів. У період з 50-х до 70-х рр. ХХ ст. конкурси для абітурієнтів музичних шкіл були відомі своєю великою конкуренцією, що свідчить про високий рівень вимог і складність вступних випробувань.

Серед перших викладачів баянного класу були М. Бідер, Г. Байбуза, І. Синеок, І. Сафронов, М. Журомський, М. Мокров, який очолював відділ народних інструментів та підготував багато фахівців, що продовжили свою освіту в інших музичних закладах.

Упродовж періоду з 1958 по 2004 р. народний артист України Ю. Гіна очолював музичну школу. Він, хоча за фахом був скрипалем, проявляв особливий інтерес до народного мистецтва й акордеонної гри [2]. Своєю наполегливістю зумів відновити в закладі навчання гри на акордеоні наприкінці 1950-х рр., коли цей інструмент потрапив під санкції владних структур Радянського Союзу. Наприкінці 1940-х рр. дирекція школи, у зв'язку з обмеженнями, перевела всіх акордеоністів на навчання по класу баяна.

За роки діяльності школи була випущена велика кількість баяністів і акордеоністів, що здобули значних творчих результатів, серед яких В. Лохвицький, Е. Алексєєв, С. Козлов, В. Гайдичук, В. Денисенков та інші. У різні роки працювали на посаді викладачів по класу цих інструментів такі педагоги, як С. Штейнберг, Е. Алексєєв, А. Вторнікова, Т. Залесьська, Е. Клічинський, О. Пінченко, М. Ткачук, Р. Величук, К. Антонович, Г. Любківська, Я. Осипенко, І. Парасківа, Л. Парасківа. Школа отримала значний внесок у розвиток баянного мистецтва завдяки С. Кобялко, яка відіграла ключову роль як заступник директора з навчальної роботи і сприяла формуванню цілої плеяди лауреатів різноманітних конкурсів [4; 7].

У середині ХХ ст. місто Чернівці залишалось головним культурним центром області. Його вишукана архітектура, театри, концертні зали, бібліотеки, музеї створювали один із найбільших культурних осередків Західної України. Поширення музичної освіти на всій території області стало пріоритетним напрямом, особливо у віддалених районах, де збільшувалась потреба в якісній музичній підготовці через стрімкий економічний і соціальний розвиток.

Із середини 1950-х рр. у всіх районах області активно відкривалися музичні школи, що свідчило про поширення цієї галузі освіти. Однак Чернівецька музична школа № 1 залишалася лідером у цьому напрямі, виступала зразком для інших музичних закладів регіону [7]. Спочатку вони відкривалися в найближчих до Чернівців містах і районних центрах, але вже до кінця 60-х рр. ХХ ст. в усіх крайових центрах були відкриті дитячі музичні школи.

У 1954 р. була заснована музична школа в м. Садгора, яке в 1965 р. стало частиною Чернівців, і навчальний заклад дістав назву «Чернівецька музична школа № 3». Розвиток цього закладу відображав загальну тенденцію розвитку музичної освіти в регіоні, із залученням

відомих педагогів і формуванням музичних колективів із багатогранною роботою. Першим директором школи став педагог-баяніст М. Мокров. Пізніше цю посаду обіймали такі баяністи, як З. Мислюк (1964–1965 рр.), І. Петрусяк (1977–1984 рр.) і О. Момот (1993–2005 рр.). Серед викладачів по класу баяна та акордеона були О. Максимюк і Р. Величук, В. Качановський. Нині школу очолює також баяніст, викладач-методист Ю. Максимюк.

Кіцманська музична школа, що була названа на честь відомого в Україні композитора В. Івасюка, почала свою діяльність у 1955 рі. Спочатку вона функціонувала як філіал Чернівецької музичної школи № 1, а з 1956 р. стала самостійним навчальним закладом. Відомими першими викладачами баянного класу школи були В. Салайда, О. Зарецький і М. Мироник, який виховав багато талановитих баяністів. Пізніше молоді педагоги, як-от В. Гатрич, Н. Моргоч, І. Ляш і О. Чигрин, Д. Поповецький, прийшли на заміну цій групі викладачів. З 1992 р. на Кіцманщині діє музична школа в селі Киселів, де клас баяна й акордеона пов'язаний з такими іменами, як О. Мегера та Ю. Аксамит.

У 1955 р. також була відкрита музична школа в м. Хотин. З перших днів свого існування був заснований відділ народних інструментів, у якому працювали викладачі класу баяна й акордеона: В. Золотарьов, М. Вишевський, П. Гіждівський, М. Горениця, Й. Фомінов, В. Вільчанський, В. Ігнат'євич і В. Ковальов, який протягом багатьох років очолював цей заклад.

У різні періоди викладачами баянного класу на Хотинщині працювали: А. Столяр, Т. Ісакова, В. Мартинов, К. Сидор, Т. Крісманова, Т. Бенюк, З. Плотнікова, Л. Худіковська, С. Ночка, Ю. Кульчицький, Л. Бабій, Т. Каспрук, В. Лазар, О. Рибак, С. Рябицький, М. Погорілий, В. Кашпров, З. Проскурник, В. Мельник і Т. Мельник.

У 1957 р. розпочала свою діяльність Сторожинецька музична школа. Першим керівником школи був баяніст В. Гребенюк, а в 1958–1962 рр. посаду директора обіймав акордеоніст О. Геровський. У закладі продовжили вести викладацьку діяльність такі педагоги, як Е. Клічинський, С. Костелюк, Л. Семотюк, А. Токарюк, О. Токарюк та інші.

На Сторожинеччині акордеонно-баянна освіта також пов'язана з іншими визначними особистостями, як-от Й. Когут, А. Пожого, М. Урсуляк, А. Пержу та Т. Дарічук, К. Скутар, В. Нагірний, М. Бусуюк, М. Дорош, М. Сакало, Я. Штефюк та І. Хоміга.

Новоселицька музична школа була заснована в 1958 р., а із 2013 р. носить ім'я свого випускника по класу баяна, народного артиста України, композитора та співака М. Мозгового. Навчався майбутній митець у першій викладачці школи по класу баяна Н. Курілової, яка очолювала школу в 1963–1964 рр. Протягом років до складу викладацького колективу долучилися визначні баяністи й акордеоністи, які передавали свої знання та майстерність молодому поколінню музикантів. У 60-х рр. викладацький склад поповнили такі педагоги, як В. Вітковський, А. Столяр, О. Волосет-

ський, Д. Щойхет, М. Борянський, у 70-х рр. – В. Кухар, М. Матковський, Г. Мандрик, В. Вяткін, В. Семьонов, А. Федорова. Також в ці роки з'являється плеяда викладачів по класу акордеона, серед яких Д. Корлотян, Д. Шаміс, М. Злей. Пізніше, у 80–90-х рр. працюють такі педагоги, як Н. Бойчук, Л. Бенза, М. Беженар, А. Костя, М. Акіца, І. Дорошкевич, Н. Онуфреш, Г. Бурга, А. Рускан, А. Унгурян, Н. Данілова, В. Грицунік. Ці викладачі створили сильну традицію музичної освіти у школі, допомагали учням розвивати свій талант і досягати високих результатів на міжнародних і всеукраїнських конкурсах.

При Новоселицькій ДМШ працювали філіали в селах Костичани та Подвірна, що пізніше реорганізувалися в самостійні школи. Класи гри на акордеоні та баяні там представили Л. Антонюк, А. Ністряня, О. Ністряня, В. Нізвещук і О. Коваль.

У другій половині 50-х рр., під впливом зростання бажання молоді навчатися музики, Чернівецька музична школа не могла задовольнити всіх охочих. Це привело до заснування Чернівецької вечірньої п'ятирічної музичної школи в 1959 р. Особливість закладу полягала в тому, що вік учнів не був обмеженим, навчатися могли як діти, так і дорослі. Цей період, відомий як хрущовська відлига, був часом лібералізації політичного життя та послаблення тоталітарних обмежень. Люди почали відчувати потребу в духовному збагаченні, що вплинуло на зростання інтересу до музичної освіти. Створення Чернівецької вечірньої музичної школи дало змогу залучити багато талановитих педагогів і музикантів до навчання молоді. Школа швидко стала популярною, а учні змогли здобувати якісну музичну освіту в цьому обласному центрі.

Перший директор школи, Л. Румянцев, зібрав колектив найкращих викладачів, а різноманітність програм навчання зробила школу популярним місцем для навчання музики в Чернівцях. У перший навчальний рік було набрано 38 акордеоністів [7]. У подальшому розвитку школи відіграли важливу роль такі педагоги, як М. Бідер, М. Вишевський, Л. Кальній, М. Лучин, В. Гребенюк, С. Козлов, Е. Алексеев (очоловав заклад у 1969–1973 рр.), М. Мокров, Г. Байбуза, В. Друмен, М. Урсуляк, В. Ністор та інші. У 1972 р. школа була реорганізована в Музичну школу № 4 м. Чернівці, яка продовжує розвивати традиції високого рівня музичної освіти в регіоні. У навчальному закладі працював викладач по класу баяна М. Китайгородський, який разом із колегою Ж. Кремером, що був за спеціальністю віолончелістом, але володів акордеоном і викладав гру на цьому інструменті, у 1966 р. видали збірник перекладень і обробок під назвою «Юний акордеоніст». Цей посібник для початківців у музичних школах став популярним не лише на Буковині, а й у всьому колишньому Радянському Союзі [7].

У 1960 р. у Вижницькому районі було відкрито одразу дві школи: у м. Вашківці та м. Вижниці. Започаткування акордеонно-баянного мистецтва в регіоні пов'язане з діяльністю педагога та першого директора Вижницької музичної школи А. Попеля, який на той час

працював єдиним викладачем по класу баяна та суміщав цю посаду у Вашківцевській музичній школі, де директором був теж баяніст М. Лучик. У Вижниці окремо відділ баяна й акордеона був заснований у березні 1966 р., його очолив К. Чорней. У різні часи викладачами відділу працювали С. Сопетик, В. Друмен, М. Друмен, В. Тиртов, Г. Горбунова, Н. Воронкова, І. Синятович, П. Лучик, Р. Проскурняк, С. Руснак, Т. Бойчук, І. Кузик, Н. Ткач, В. Бойко та М. Мойсей, який у 1988 р. став директором Іспаської дитячої музичної школи, що була створена на базі філіалу Вижницької ДМШ. У Вашківцевській музичній школі продовжили педагогічну діяльність такі викладачі, як В. Басовський, О. Залуцький і В. Танасійчук. У 1971 р. починає діяти Дитяча музична школа в селищі міського типу Берегомет, яка до того існувала як філіал Вижницької ДМШ. Першим викладачем по класу баяна тут був Д. Меленчук, а по класу акордеона – М. Зіру. Очоловив цей навчальний заклад М. Фрунзе. Пізніше до колективу приєдналися викладачки С. Векслер та І. Векслер.

У 1960 р. була заснована школа в місті Заставна, де педагог-баяніст С. Куксанов почав свою роботу, також викладаючи у Вікнянській філії. З 1967 р. в Кострижівському філіалі працює баяніст В. Глівка, який із 1989 р. очолює музичну школу с. Кострижівка із самостійним статусом. У Заставнівській ДМШ також працювали викладачі баяна (І. Гуцуляк, В. Кирилов, В. Довбенчук, В. Співжавка). У Вікнянській музичній школі з 1984 р. викладає В. Дашкевич, який у 1994–1999 рр. був її керівником. Також у Кадубовецькій музичній школі клас баяна й акордеона веде старша викладачка М. Баранецька.

У 1962–1963 рр. були відкриті музичні школи у двох східних районах області. Спершу у смт Кельменці (1962 р.), де також був філіал у м. Сокирян (1963 р.). У Кельменецькій ДМШ відділ народних інструментів був заснований відразу ж з відкриття, а його завідувачем був викладач по класу баяна В. Шпаркий. Окрім нього, у школі також працювали ще два педагоги-баяністи: Л. Гумінок і Д. Бурлака. Пізніше до них долучилися В. Кушнір і М. Стратійчук, М. Олійник, С. Чепурняк, І. Рошко, Е. Москалюк.

Сокирянську філію очолив колишній директор Сторожинецької ДМШ О. Геровський, який став першим викладачем по класу акордеона й організував оркестр акордеоністів і баяністів. У 1965 р. школа стала самостійною, а директором призначили М. Мафтуляка, який зробив великий внесок у розвиток акордеонно-баянного мистецтва Буковини. Також серед перших викладачів-баяністів школи були І. Кіструга, Н. Холявчук, Ю. Теленга, В. Берзой, А. Кліментовська. Пізніше, з розвитком педагогічного складу, ці ряди поповнили В. Чепендюк, Т. Тарабузан, З. Дашкевич, М. Козловський, Л. Губіна, М. Микитюк, М. Тимчук, М. Рясик, В. Яковина, М. Швець, М. Рожко, В. Мошак, О. Московчук, Т. Андронік, Т. Гончарюк, В. Кульчицька, Б. Цап, В. Бірюк.

Проте найбільшої уваги заслуговує викладач по класу баяна, учні якого здобули перемоги в багатьох міжнародних і всеукраїнських конкурсах, заслужений

працівник культури України, педагог-методист, музичний редактор видавництва «Навчальна книга – Богдан» (м. Тернопіль) П. Серотюк.

На базі Сокирянської ДМШ в 1981 р. в районі була відкрита музична школа в м. Новодністровськ, де директором стала баяністка Т. Тарабузан, а викладачами працювали В. Чепендюк, В. Мошак, З. Дашкевич, В. Камбур, Н. Заболотна та М. Рожко, який має значні досягнення в галузі методичної підготовки учнів, що не раз ставали переможцями обласних, усеукраїнських і міжнародних конкурсів.

Найбільш яскравими представниками Глибоцької музичної школи були викладачі по класу акордеона та баяна М. Іванов, який працював у закладі із дня його заснування в 1965 р. і до пенсійного віку, та П. Алексєєв. На базі філіалу в селі Кам'янка в 1983 р. була створена окрема ДМШ. У розвитку акордеонно-баянного мистецтва у школі відзначаються І. Федорук, що очолював школу в 1999–2009 рр., та Д. Лелітко.

Протягом 1962–1991 рр. Глибоцький район включав землі, які із жовтня 1940 р. по липень 2020 р. (окрім вищезазначеного періоду) належали до Герцаївського району. Музична школа в м. Герца відчинила свої двері для учнів у 1968 р. У різні періоди викладачами гри на акордеоні та баяні в цій школі були В. Друмен, В. Давидяну, Т. Ришку, А. Вакарашу, І. Русу й інші. Цей навчальний заклад мав філії в селах Горбова та Турятка, які пізніше стали самостійними музичними школами. У цих закладах акордеонне мистецтво пов'язане з такими педагогами та виконавцями, як Д. Скалко, С. Балаш, Г. Терицану, В. Якобуца, Ф. Якобуца, Г. Гостюк, Г. Пинзару та М. Цар.

У 1966 р. в м. Чернівці була заснована дитяча музична школа № 2. Першим директором і фундатором цієї школи був С. Козлов. Свого часу він заклав традиції плідної та творчої роботи педагогічного колективу та дав неймовірний поштовх для розвитку саме акордеонно-баянного мистецтва, що стало взірцем для інших закладів такого типу [7]. У 1973–1983 рр. керівництво школою було покладено на Е. Алексєєва, який також зробив значний внесок у розвиток акордеонно-баянного мистецтва в регіоні. Із 2001 р. директором школи стала відома у краї педагог і баяністка Г. Плав'юк, яка продовжує традиції високої якості музичної освіти та надихає молодих музикантів на досягнення. У музичній школі працювали талановиті баяністи й акордеоністи, серед яких зазначаються імена В. Старшинова, Ю. Теленги, В. Гулідова, М. Друмена, Л. Фельдмана, В. Шашкова, В. Климчука, М. Собка, І. Москалюк та інших. Чимало випускників школи знайшли себе у професійній музичній сфері, які досягли визнання як на національному, так і на міжнародному рівні.

У 1967 р. в селищі міського типу Путила, розташованому в межах Верховинсько-Путильського низькогір'я українських Карпат, була відкрита музична школа, яку очолила баяністка В. Мешкова. Одним із перших викладачів по класу баяна став М. Сліпенюк, випускники якого досягли високих творчих результатів у виконавській і педагогічній діяльності, як-от відомі

митці В. Джімер і Ю. Джімер. Завдяки їхнім зусиллям вдалося підготувати велику кількість молодих музикантів. До колективу школи пізніше приєдналися викладачі М. Сушинська, О. Матіос, С. Бабій, В. Яковійчук, М. Кермач, В. Матіос, Є. Кречун і М. Петрик.

Випускники більшості з перелічених музичних шкіл мають значні здобутки в галузі музичного мистецтва як в Україні, так і за її межами. Музичним шанувальникам добре відомі такі імена, як М. Мозговий, П. Дворський і М. Гаденко, що здобули звання народних артистів України. М. Амхалакіоае – народний артист Республіки Молдова. А. Мамалига – заслужений артист України. Лауреатами міжнародних і всеукраїнських конкурсів стали В. Гайдичук, В. Хаврун, М. Черниш, В. Бендас, В. Мосейчук, Д. Злей, І. Данілов, М. Серотюк, Т. Гуцул, І. Кукоба, І. Биков, Т. Бикова, С. Бойчук, О. Томнюк, І. Збігли й інші. І. Серотюк – усевітньовідома баяністка, викладачка Академії класичної музики м. Стокгольм (Швеція); О. Микитюк і Д. Мотузук працюють на посаді старших викладачів кафедри баяна й акордеона НМАУ ім. П.І. Чайковського.

Досить широкими є перспективи розвитку початкової акордеонно-баянної освіти на Буковині, особливо в контексті аналізу історії цього напрямку мистецтва в регіоні. Ми намагаємося розкрити не лише минуле, а й сучасний стан розвитку музичної освіти, що є важливим чинником для передбачення майбутніх тенденцій. Варто зауважити, що дотримання високих стандартів якості навчання та діяльності педагогічних кадрів у музичних школах регіону має бути панівним аспектом у підготовці молодих музикантів. Позитивним є факт розширення мережі музичних шкіл у регіоні, зокрема й відкриття нових філій, створення сприятливих умов для навчання в сільській місцевості. Це сприяє доступності музичної освіти для більшого кола дітей і молоді. Необхідно також звернути увагу на використання сучасних технологій у навчанні, що дозволить покращити ефективність процесу навчання, зробити його більш цікавим для учнів.

Висновки. Історія акордеонно-баянної освіти на Буковині відображає багатий і динамічний розвиток, який характеризується створенням численних музичних шкіл у різних регіонах краю, як-от Чернівці, Кіцманщина, Вижниччина, Хотинщина, Герцаївщина, Сокирянщина, Путильщина тощо. Ці школи відіграли важливу роль у вихованні молодого покоління та пропаганді акордеонно-баянного мистецтва на Буковині. Внесок видатних педагогів і директорів, як-от С. Козлов, Е. Алексєєв, П. Серотюк, М. Мокров, К. Чорней, С. Куксанов, В. Ковальов, М. Лучик, Г. Плав'юк, О. Геровський, С. Кобялко, І. Петрусяк, М. Рожко, М. Мафтуляк, братів Джімерів та інших, був ключовим у формуванні розвитку акордеонно-баянної освіти. Їхнє захоплення своєю професією та лідерські якості значно вплинули на зростання й успіх музичної освіти в регіоні. Участь випускників цих музичних шкіл у міжнародних конкурсах і заходах свідчить про успішну інтеграцію буковинських музикантів у світовий музичний простір, що дозволило виявити талановитих виконавців із Буковини

та з гідністю представити їхню творчість. Такі здобутки підкреслюють ефективність освітніх програм і високий рівень таланту, який виховувався в цих установах. Багато випускників досягли успіху у професійній кар'єрі виконавців, педагогів і лідерів у галузі музики як на національному, так і на міжнародному рівні.

Розвиток початкової акордеонно-баянної освіти Буковини має всі передумови для успішного зростання, якість педагогічних кадрів, зацікавленість учнів і підтримка влади та громадськості – основні фактори, які визначатимуть подальші досягнення в цій галузі мистецтва.

Література:

1. Вишпінська Я. Музична освіта Буковини : досвід, тенденції, перспективи : навчальний посібник. Чернівці : Чернівецький нац. ун-т, 2011. 264 с.
2. Гіна Георгій (Юрій) Миколайович. URL: <https://musical-world.com.ua/artists/gina-georgij-mykolajovych/> (дата звернення: 20.04.2024).
3. Демочко К. Мистецька Буковина: Нариси з минулого. Чернівці : Книги – ХХІ, 2008. 336 с.
4. Душний А., Пиц Б. Львівська школа баянно-акордеонного мистецтва : довідник. Дрогобич : Посвіт, 2010. 216 с.
5. Історія музичної культури й освіти Буковини : навчальний посібник / А. Кушніренко та ін. Чернівці : Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича, 2011. 376 с.
6. Рихло П. «Ми були розмаїттям у єдності»: До проблеми синтезу буковинської культури. *Вікно у світ*. 2000. Ч. 2 (11). С. 158–168.
7. Саїнчук К. Музична освіта Буковини. Чернівці : Золоті литаври, 2011. 320 с.

References:

1. Vyshpynska, Y.M. (2011). *Muzychna osvita Bukovyny: dosvid, tendentsii, perspektyvy: navch. posibnyk* [Musical Education of Bukovina: practice, tendency, prospective: a master book] Chernivtsi: Chernivtsi National University of the Name of Yuriy Fedkovich. P. 264 [in Ukrainian]
2. Georgiy (Yuriy) Mykolayovych Hina. URL: <https://musical-world.com.ua/artists/gina-georgij-mykolajovych/> (date of application: 20.04.2024)
3. Demochko, K. (2008). *Mystets'ka Bukovyna: narysy z mynulogo* [Art Bukovina: Essays from the past] *Chernivtsi: Books – XXI*. 336 p. [in Ukrainian]
4. Dushny, A., Pyts, B. (2010). *L'vivs'ka shkola bayanno-akordeonnogo mystetstva* [Lviv School of Bayan and Accordion Art] *Handbook. Drohobych: Posvit*. 216 p. [in Ukrainian]
5. Kushnirenko, A., Zalutskiy, O., Vishpynska, Y. (2011). *Istoriya muzychnoi kultury i osvity Bukovyny: navchalny posibnyk* [History of the Musical Culture and Education of Bukovina: a master book] *Chernivtsi: Chernivtsi National University of the Name of Yuriya Fedkovich*. P. 376 [in Ukrainian]
6. Rykhlo, P. (2000). *My byly rozmaittiam u yednosti: Do problemy syntezy bukovynskoi kultury* [We were diversity in unity: On the problem of synthesis of Bukovinian culture] *Window to the world*. Vol. 2 (11). 158–168 pp. [in Ukrainian]
7. Sainchuk, K. (2011). *Muzychna osvita Bukovyny* [Music education of Bukovina] *Chernivtsi: Golden Timpani*. 320 p. [in Ukrainian]